



# Art Restorers Association

vereniging voor restauratoren en conservatoren

Beste leden,

Het nieuwe jaar is in volle gang. De dagen worden al langer, de winter aarzelt en het voorjaar lonkt.

Voor onze vereniging ziet het er goed uit. We groeien gestaag, we zijn financieel gezond en we blijven ons sterk maken voor de erkenning van ons vak.

De Nieuwsbrief die u zo gaat lezen opent met een bijdrage van onze voorzitter Erick Douwes. Hij onderstreept de ambitie van de vereniging: we willen graag groeien maar verliezen daarbij de kwaliteit van onze (potentiele) leden niet uit het oog. Verder besteedt hij aandacht aan de update van onze website.

Onze nieuwe penningmeester Matteo Visser licht in zijn bijdrage toe wat de motivatie was zich beschikbaar te stellen voor deze bestuursfunctie en welke vernieuwingen van de ledenadministratie hij heeft doorgevoerd.

Als aanvulling op de statuten van de vereniging is een Huishoudelijk Reglement een wettelijk instrument voor de praktische (dagelijkse) gang van zaken. Bestuurssecretaris George Boellaard besteedt aandacht aan een concept van een 'Huishoudelijk Reglement' voor onze vereniging.

De afgelopen jaren is de vereniging gegroeid en de bestuurstaken groeiden mee. Renate Postma, de steun en toeverlaat van het bestuur, geeft een korte beschrijving over de inhoud en omvang van deze taken. Zij verlangen een uitbreiding en een professionalisering van het bestuur.

De Nieuwjaars borrel van 25 januari jl. mocht zich verheugen in een grote belangstelling en is succesvol verlopen. Arie van 't Riet doet verslag van deze geslaagde dag.

Ik hoop dat u met plezier en interesse deze eerste nieuwsbrief van het nieuwe jaar zult lezen. Het bestuur laat de komende tijd nog van zich horen en ziet u graag op de eerstvolgende Algemene Leden Vergadering, die zal worden gehouden omstreeks mei/juni.

Namens het bestuur,  
met vriendelijke groet,

**Harry van Baaden.**

---

Inhoud:

- Bericht van de voorzitter – Erick Douwes
- Bericht van uw penningmeester – Matteo Visser
- Concept Huishoudelijk Reglement – George Boellaard
- Verslag Nieuwjaarsborrel – Arie van't Riet

# Bericht van de voorzitter

## Ledenaanwas

Het verheugt mij u te mogen melden dat ARA op dit moment over de 80-leden grens is. Zeker het laatste half jaar hebben zich een 20-tal leden aangemeld. En ook onder diverse disciplines. Waar tot voor kort sommige disciplines nog gevuld waren met slechts één restaurator, is dat nu niet meer het geval. Alle disciplines zijn in meer of mindere mate volwaardig aanwezig. ARA is geen klein 'verenigingetje' meer. De vereniging staat goed op de kaart. Bezoekt u de website [www.aranederland.nl](http://www.aranederland.nl) en kijkt u zelf eens welke leden er zoal zijn bijgekomen, ook bij de "ondersteunende leden".

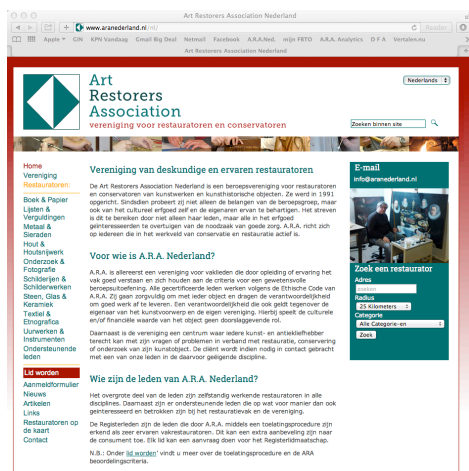
Het is zeker niet onze ambitie om ARA Nederland zo groot mogelijk te maken. De insteek en het karakter is veeleer om 'klein maar fijn' (lees: kwaliteit van expertise) te blijven. Aan de andere kant is het zo dat ARA, naarmate het groeit en toch wat groter wordt, een duidelijkere stem heeft in de restauratiewereld. Ook 'commercieel' gezien levert het de leden voordeel op als de consument steeds vaker en eerder bij ons terecht komt voor restauratiewerk. De kunst is een balans te vinden tussen bekendheid en eigenheid.

In principe is iedereen die direct of indirect van doen heeft met de restauratie van cultureel erfgoed welkom bij ARA. Wel blijven we letten op de kwaliteit die ARA altijd zo heeft gekenmerkt. Het ARA Registerlidmaatschap, wat geheel naar eigen keuze kan worden aangevraagd, is dan ook een extra mogelijkheid en tegelijk een lichte barrière om deze kwaliteit te bewaken. ARA heeft geen keurmerk. Liever spreek ik over 'een uitnodiging' om expertise serieus te nemen en te stimuleren. Maar alle leden zijn bij ARA gelijkwaardig en opdrachtgevers bepalen zelf welke restaurator zij in de hand nemen.

Mocht u dus collega's kennen waarvan u meent dat zij ook heel goed bij ARA zouden passen, schroomt u dan niet hen uit te nodigen zich aan te melden. U weet zelf het beste of een collega vak-waardig is of niet. Laat ARA nog maar wat groeien, maar met beleid en met behoud van kwaliteit.

## Vernieuwde ARA website

Zo'n 5 jaar nadat de huidige website van (en voor) ARA is gelanceerd, is het hoog tijd voor een upgrade en -date. In overleg met het bestuur en de webdesigner is besloten over te gaan tot het vernieuwen van de besturende software van de website, en zaken als zoekmachines, inhoud en vormgeving te verbeteren.



- Vindbaarheid

Er worden sterkere zogenaamde Titledags toegevoegd plus een aanpassing aan de code t.b.v. zoekmachines. Tussenkopjes worden sterker gemaakt en we kijken naar verbeteringen aan de indeling van de ledenpagina's en menu's als Artikelen en Nieuws.

- Zoekmachine

De nieuwste versie 3.2 van Joomla geeft de mogelijkheid trefwoorden aan artikelen toe te voegen. Zo kan men binnenkort zoeken op provincie en andere trefwoorden, zoals speciale vaardigheden binnen een disciplines. Ook wordt zoeken op locatie mogelijk. Dit kan in de vorm van een Google Map met Markers (een overzichtskaart van Nederland met gekleurde icoontjes per discipline). Ook bestaat de mogelijkheid te zoeken op adres met een radius van bereikbaarheid. Het invoeren hiervan is een flinke klus, maar is met name zeer nuttig voor de consument.

- Vormgeving

De techniek van de opmaak-code voor de koppen en het lettertype is verouderd. Deze wordt vervangen door zogenaamde Google web fonts.

- Onderhoud

Het onderhoud zal helaas wat duurder worden, eenvoudigweg omdat dit meer tijd kost dan een paar jaar geleden. Er komen steeds meer updates en ook de veiligheid zal beter bewaakt en vaker ge-update moeten worden.

Het bestuur gaat ervan uit dat bovenstaande verbeteringen een aanwinst zijn voor de website en dat zowel de leden als de consument hier veel profijt van zullen ondervinden. Mogelijk is de vernieuwde website al werkzaam op het moment dat u deze nieuwsbrief leest(!). Als u zaken tegenkomt die niet kloppen of vragen bij u oproept, aarzelt u niet die te stellen via het secretariaat, dan zal daar z.s.m. een antwoord op komen. Ook specifieke 'trefwoorden' die nog niet in de trefwoordenlijst staan, mag u aan ons doorgeven.

Ondertussen doe ik een oproep aan alle leden van wie de eigen pagina op onze website nog niet compleet is. Bij menig lid zijn alleen de meest noodzakelijke gegevens zichtbaar, maar ontbreken nog steeds een korte introductie en een representatieve foto. Geeft u zich er rekenschap van dat het zowel voor ARA als voor uzelf een voordeel is, zo volledig mogelijk zichtbaar te zijn (u betaald tenslotte ook hiervoor uw contributie; profiteert daar dan ook van!). U kunt het completerende materiaal opsturen naar het secretariaat [info@aranederland.nl](mailto:info@aranederland.nl), dan zorgen wij dat uw pagina compleet wordt.

Tot slot doe ik wederom deze oproep aan alle leden: als u een interessant onderwerp heeft of u wilt de leden iets laten weten, neem gerust contact met ons op of stuur uw kopij per mail naar het secretariaat, dan zorgen wij voor plaatsing op de website of in een volgende nieuwsbrief. Uw inbreng is welkom.

Namens het bestuur, en de webmaster,

Met hartelijke groet,

**Erick Douwes**

---

## Bericht van uw penningmeester

Wij schrijven vroeg 2013 als ik gevraagd wordt door Erick om penningmeester van ARA te worden. Daar heb ik wel even over na moeten denken omdat ik van natuur geen verenigingsdier ben en de verplichtingen die daarmee samenhangen ook liever aan een ander overlaat.

Eind mei, lekker in de Portugese zon, wordt ik benaderd door het bestuur van RN met de vraag of ik daar toe wil treden, en zie, een klein loyaliteitsconflict was geboren. Omdat ik tijdens de roerige ALV's bij RN mijn mond met enige regelmaat niet kon houden en omdat ik geleerd heb dat stuurlied niet aan wal dienen te staan, lag ook daar een mogelijkheid om hetgene te doen wat ik eigenlijk niet wilde, namelijk, in een verenigingsbestuur plaatsnemen.

De keuze is op ARA gevallen omdat het een overzichtelijke vereniging betreft met een minder complexe samenstellingen dan RN en omdat ik hoop op de achtergrond in de samenwerking tussen ARA, RR en RN iets te kunnen betekenen.

Waarom ik dan penningmeester werd, zult u wellicht vragen. Nou ja, deze post was vacant en het leek mij de minst ingewikkelde taak. Evengoed viel dit tegen; de ledenadministratie liep over meerdere schijven en het mutatieoverzicht begon zich aan het oog te onttrekken.

Peter Meuwissen heeft een goed stuk werk geleverd door zoveel mogelijk alles uit te spitten maar de feitelijke structuur ontbrak nog. Zo was het bijvoorbeeld onduidelijk of betalingen, gedaan midden 2013, late 2012 betalingen waren of lidmaatschapsgelden 2013 waren. Ook is het vaak onduidelijk wie betaald heeft, omdat naamgeving van de bank en het lid niet overeenstemmen.

Kortom, ik ben begonnen om alle leden in een boekhoudsysteem onder te brengen om vandaar uit te kunnen factureren. Ook het gebruik van factuurnummers is ingevoerd. **Het is erg belangrijk om deze vanaf nu te gebruiken bij uw betalingen.** Aan het begindeel van het factuurnummer kunt u zien voor welk jaar deze geldt.

Halverwege 2013 was ik blij dat ik zo'n beetje klaar was met het invoeren omdat ik toen geconfronteerd werd met twee zieke ouders. Inmiddels hebben we van mijn moeder afscheid moeten nemen en is mijn vader door het oog van de naald gekropen.

De laatste herinneringen voor 2013 waren gespeend van enige structuur. Dit omdat "het systeem" e.e.a. zelf genereerde en om de een of andere reden alle relevante gegevens niet over zijn gekomen. Hiervoor mijn welgemeende excuses.

In het kader van kostenbeheersing is er voor gekozen de facturen per mail te verzenden. Ondanks dat ik er zelf geen voorstander van ben – omdat de facturen daardoor makkelijk over het hoofd worden gezien – wil ik iedereen verzoeken daarop te anticiperen, ze eventueel zelf uit te printen en voor een vlotte betaling te zorgen.

De lidmaatschapsfacturen voor 2014 worden medio februari-maart 2014 verzorgd. Ik wil eerst alle (te late) betalingen voor 2013 binnen hebben om een frisse start te kunnen maken.

Mocht u vragen en opmerkingen hebben, schroomt u dan niet om deze te stellen via [ara.facturen@gmail.com](mailto:ara.facturen@gmail.com)

**Matteo Visser**

## Concept Huishoudelijk Reglement

Momenteel wordt er gewerkt aan een huishoudelijk reglement voor onze vereniging. Dat is opmerkelijk. ARA bestaat namelijk al 20 jaar en draait al die tijd zonder huishoudelijk reglement. Er zijn meerdere ontwerpen voor een HR maar geen daarvan is ooit door een ledenvergadering goedgekeurd. Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek schrijft niet voor dat een vereniging een huishoudelijk reglement dient te hebben. Het hebben van statuten is wettelijk voldoende. En in de statuten van ARA worden regels gegeven die het functioneren van de vereniging mogelijk maken. Zolang er geen conflicten optreden, of moeilijke situaties, is er geen vuiltje aan de lucht. Door de jaren heen zijn echter individuele besluiten door de Algemene Ledenvergadering goedgekeurd die in relatie staan tot de statuten. Een huishoudelijk reglement heeft onder meer tot doel de verhouding van bestaande reglementen tot de statuten voor de leden inzichtelijk te maken.

Ooit heb ik tijdens een Algemene Ledenvergadering gesteld dat het ontbreken van een huishoudelijk reglement grote soepelheid geeft bij het besturen van de vereniging. Dat is maar beperkt waar. Artikel 40 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek 2 stelt: "Aan de algemene vergadering komen in de vereniging alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen." Wat zoveel wil zeggen dat alles dat niet door een ALV aan het bestuur of een commissie is gedelegeerd en niet door de statuten al is geregeld, door de leden besloten moet worden. In belangrijke zaken is dit natuurlijk een artikel om op terug te vallen. De leden behoren de uiteindelijke stem in een vereniging te hebben. Voor de dagelijkse gang van zaken in een vereniging is het echter nodig dat de leden besluiten welke vorm dit dagelijkse bestuur aanneemt. Het betekent weinig anders dan dat het bestuur het plan heeft de leden een voorstel te doen wat bevoegdheden te delegeren. Dit is een noodzaak omdat niet voor ieder besluit een ALV bijeengeroepen kan worden. Een huishoudelijk reglement delegeert dergelijke bevoegdheden, maar bindt deze tevens aan vastgestelde regels.

De grootste soepelheid bij het besturen van een vereniging geeft een poule van weinig betrokken leden. Een bestuur dat niet op zijn vingers getikt wordt kan doen wat het wil. Dat zien we aan onze grote zustervereniging Restauratoren Nederland. Ook het bestuur van ARA is jarenlang door allerlei moeilijkheden gezeild en heeft allerlei besluiten kunnen nemen omdat tijdens een ledenvergadering nooit iemand opgestaan is om het bestuur ernstig ter verantwoording te roepen. Nu heeft het bestuur van ARA zich m.i. niet misdragen en proberen wij als bestuur altijd open te zijn. Maar wij als bestuur ervaren dit niet als een wenselijke situatie. Liever zien wij kritische leden die desnoods lastig zijn. Om de regels van omgang tussen die kritische leden en het bestuur enigszins te regelen zullen wij als bestuur op de volgende ALV een voorstel doen om tot een huishoudelijk reglement te komen.

Bij dat voorstel moet in acht genomen worden dat de huidige statuten bepaalde mogelijkheden bieden waarover tot op heden geen besluit genomen is door de leden. In het verleden is meerdere malen voorgekomen dat mensen lid wilden worden als bedrijf. Het bestuur heeft dit tot op heden afgehouden. De statuten openen echter ook de mogelijkheid dat rechtspersonen lid worden. In het nieuwe huishoudelijk reglement zal een voorstel staan om ook deze kwestie te regelen. Tot op heden was het een kwestie van bestuur politiek, wij zullen nu de leden vragen om hun mening.

ARA Nederland is aan het groeien. Het is een vereniging van vooral zelfstandige restauratoren. Die hebben een bepaald belang in de markt. Velen van onze leden (mijzelf inclusief) hebben het vak in de praktijk geleerd, of ontberen de door E.C.C.O. vereiste gestelde academische opleiding. Ook de bij het Instituut Collectie Nederland opgeleide restauratoren

voldoen niet aan de opleidingsnormen van E.C.C.O. ARA Nederland blijft strijden voor het plekje onder de zon van al haar leden. Daarom is het belangrijk dat deze leden kritisch zijn en op de volgende ALV komen met amendementen voor een op te stellen huishoudelijk reglement. Pas wanneer de vereniging zich als blok kan presenteren, kan het ook de belangen van haar leden representeren. En een blok wordt je niet door kritiek te smoren. Maar door het uit te nodigen.

**George Boellaard**

---

## **De ARA Nieuwjaarsborrel 2014.**

Op 8 januari trof ik in mijn Inbox een mail van het ARA bestuur met alle goede wensen voor het nieuwe jaar. De mail bevatte tevens een uitnodiging voor de Nieuwjaarsborrel op 25 januari. Die zag er veelbelovend uit. Met een lezing door Renate Postma (Registerlid) en een bezoek aan het restauratieatelier van Douwes Fine Art.

Op 25 januari koos ik voor de trein die om kwart voor tien uit Deventer vertrekt. Dat betekent immers een trein uit Duitsland met stopcontacten in de coupé en een reis zonder overstap, eindigend om elf uur op Amsterdam CS. Wat vroeg, want de nieuwjaarsreceptie begint pas om twee uur. Maar dan heb ik nog even gelegenheid om op de bloemenmarkt wat Franse tulpen te kopen en op de Albert Cuyp te kijken of ze geep hebben.

Het was goed weer. Droog, voorzichtig zonnetje, wel een wat stevige wind. Dus gewandeld van de markt naar Douwes Fine Art aan de Stadhouderskade waar ik om iets na tweeën arriveerde. De nieuwjaarsbijeenkomst bleek al in volle gang. Veel aanwezigen, koffie, thee, koek, enz.

Om half drie verzoekt Erick ons om naar de ruimte te gaan waar Renate haar lezing zal geven. Daar kijkt Erick terug op een voor ARA goed jaar 2013 en verwoordt hij het optimisme voor 2014. Hij heet allen welkom met een speciaal woord gericht aan prof. Vercouteren, grondlegger van ARA. Vervolgens kondigt hij de spreekster aan en introduceert hij zijn vader Evert Douwes Sr, die inmiddels is aangeschoven om de lezing bij te wonen.

De titel van Renate's lezing luidt: *Een Socratisch dialoog over restaureren, waar is dat goed voor?* Vooraf had ze me al nieuwsgierig gemaakt door aan te kondigen: *"In de lezing vertel ik met behulp van een praktijkvoorbeeld wat een Socratisch gesprek is en hoe de restaurator daar profijt van kan hebben. De specifieke techniek van vragen zorgt voor inzicht bij zowel de restaurator als bij de (potentiële) opdrachtgever. Met deze lezing hoop ik mijn enthousiasme voor het Socratisch gesprek over te brengen op de aanwezigen"*.

Als casus heeft Renate gekozen voor een wijzerplaat. Geschilderd op metaal. Er zijn aanwijzingen voor een onderschildering. In het centrum is de wijzerplaat nogal beschadigd en zijn er sporen van de onderschildering zichtbaar. Al snel kan besloten worden om hier de bovenlaag te verwijderen om de onderschildering zichtbaar te maken. Het levert een mooi resultaat op. Er wordt een datering (1745) en signering zichtbaar.

In de periferie is de zichtbare schildering echter nog gaaf. De vraag rijst of ook hier de bovenlaag verwijderd moet worden. Renate licht toe hoe in een socratische dialoog tussen restaurator en opdrachtgever besloten wordt om de wijzerplaat in de periferie ongewijzigd te laten.

Er ontstaat een levendige discussie. Wat is de verwachting van de opdrachtgever? Is dat realistisch? Hoe gaat de restaurator vanuit zijn vakkennis daarmee om? Wat is zijn advies? Hoe komt de dialoog tot een goede afweging? Hoe komen restaurator en opdrachtgever tot een unaniem onderschreven definitieve opdracht? Een socratische benadering kan hierbij helpen.

Afsluitend deelt Renate mee dat ARA leden kosteloos de mogelijkheid geboden zal worden om een workshop van één dag over de Socratische dialoog te volgen. Het ARA bestuur zal de leden hierover nader informeren.

Vervolgens gaan we met trap (of lift) naar het atelier op de bovenverdieping van het pand. Dhr. Douwes vertelt over de rijke historie van het bedrijf en staat stil bij de afzuigkap die in eigen beheer ontworpen is voor de praktijk van het restauratiewerk. Erick en zijn medewerkster Joanna Kamphuis lichten aan de hand van een schilderwerk diverse aspecten van hun werk toe.

In een volgende ruimte scharen we ons rond een groot formaat bedoektafel. Tot in detail worden de nieuwste bedoektechnieken besproken. Van de techniek van vacuüm en de tafelaansturing tot het gebruik van Siliconen matten en/of Melinex folie.

Dan volgt een bezoek aan de imposante bibliotheek. Douwes Sr. vertelt hoe de analoge database in het verleden werd opgebouwd. Boeken en catalogussen werden in drievoud gekocht. Eén exemplaar vond ongeschonden een plaats in de bibliotheek. De andere twee exemplaren werden verknipt zodat de afbeelding en tekst per kunstenaar in archiefmappen verzameld konden worden. De bibliotheek bevat honderdduizenden afbeeldingen en tienduizenden dia's. Toegankelijk en overzichtelijk per kunstenaar gerubriceerd.

Hendrick Douwes, de 21 jaar oude 'konstlakker' werd als Poorter van Amsterdam op 3 september 1805 lid van het Sint Lucasgilde. Vanaf dat moment werd het restaureren van 'kamerdoeken en behangsels' zijn officiële ambacht. Nu, zes generaties later, wordt de familietraditie van het restaureren van schilderijen nog altijd voortgezet. De handel in 'fine art' is daar inmiddels aan toegevoegd.



Om ongeveer 16.00 uur keren we terug naar de begane grond, waar de borrel geschonken wordt. De sfeer is prima, de Prosecco sprankelend en ook de magen hoeven niet te klagen. Er wordt geanimeerd nagepraat. Een mooie opkomst van zo'n 25 deelnemers aan deze Nieuwjaarsborrel 2014 bij Douwes Fine Art te Amsterdam.

Ik heb een mooi programma meegemaakt dat klopte met de invulling die het bestuur in de uitnodigingsmail van 8 januari voorspeld had. *“ Alleen borrelen leek ons wat summier en daarom wordt dit vooraf gegaan met een lezing en een bezoek aan het atelier van Douwes Fine Art “*.

Samen met Károly Szekeres reisde ik terug naar Deventer. De treinreis verliep keurig volgens het spoorboekje.

**Arie van 't Riet**, röntgenoloog en fotografisch onderzoeker

---

Secretariaat:

drs. G. Boellaard  
Vogelenzangstraat 34 -3  
1058 ST Amsterdam

[info@aranederland.nl](mailto:info@aranederland.nl)